

Czwartek, 11 marca 2021 r.

P9_TA(2021)0082

Działalność Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 marca 2021 r. w sprawie działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich – sprawozdanie roczne za 2019 r. (2020/2125(INI))

(2021/C 474/08)

Parlament Europejski,

- uwzględniając sprawozdanie roczne z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2019 r.,
 - uwzględniając art. 15, art. 24 akapit trzeci, art. 228 i art. 298 akapit pierwszy Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
 - uwzględniając art. 10 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE),
 - uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego 94/262/EWWiS, WE, Euratom z dnia 9 marca 1994 r. w sprawie przepisów i ogólnych warunków regulujących wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich ⁽¹⁾,
 - uwzględniając art. 11, 41, 42 i 43 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
 - uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych,
 - uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich,
 - uwzględniając art. 54, art. 142 ust. 2 oraz art. 232 ust. 1 Regulaminu,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie dochodzenia strategicznego OI/2/2017 Rzecznika dotyczącego przejrzystości podczas dyskusji ustawodawczych w organach przygotowawczych Rady Unii Europejskiej ⁽²⁾,
 - uwzględniając Europejski kodeks dobrej praktyki administracyjnej przyjęty przez Parlament w dniu 6 września 2001 r.,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Petycji (A9-0013/2021),
- A. mając na uwadze, że sprawozdanie roczne z działalności Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2019 r. zostało oficjalnie przedłożone przewodniczącemu Parlamentu 5 maja 2020 r., zaś 3 września 2020 r. w Brukseli rzecznik Emily O'Reilly przedstawiła swoje sprawozdanie Komisji Petycji;
- B. mając na uwadze, że Parlament ponownie wybrał Emily O'Reilly na urząd Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich podczas posiedzenia plenarnego w Strasburgu 18 grudnia 2019 r.;
- C. mając na uwadze, że art. 41 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej stanowi, iż „każdy ma prawo do bezstronnego i sprawiedliwego rozpatrzenia swojej sprawy w rozsądnym terminie przez instytucje, organy i jednostki organizacyjne Unii”;
- D. mając na uwadze, że art. 43 Karty praw podstawowych stanowi, iż „każdy obywatel Unii i każda osoba fizyczna lub prawna mająca miejsce zamieszkania lub statutową siedzibę w państwie członkowskim ma prawo zwracać się do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w przypadkach niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów i jednostek organizacyjnych Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wykonującego swoje funkcje sądowe”;
- E. mając na uwadze, że obywatele UE muszą mieć wystarczającą ilość informacji, aby móc śledzić politykę i stanowienie prawa UE oraz w znaczący sposób uczestniczyć w europejskich procesach demokratycznych; mając na uwadze, że zaufanie obywateli do administracji publicznej jest większe, gdy widzą, iż instytucje działają dla dobra publicznego i utrzymują wysokie standardy etyczne;

⁽¹⁾ Dz.U. L 113 z 4.5.1994, s. 15.

⁽²⁾ Dz.U. C 411 z 27.11.2020, s. 149.

Czwartek, 11 marca 2021 r.

- F. mając na uwadze, że głównym zadaniem Rzecznika jest zapewnienie pełnego poszanowania praw obywateli, zgodnie z traktatami i Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej, i zadbanie o to, by prawo do dobrej administracji odzwierciedlało najwyższe standardy, których przestrzegania oczekuje się od instytucji, organów, urzędów i agencji Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wykonującego swoje funkcje sądowe; mając na uwadze, że Rzecznik odgrywa podstawową rolę w pomaganiu instytucjom UE, by stawały się bardziej otwarte, skuteczne i przyjazne obywatelom, co ma zaowocować zwiększeniem zaufania obywateli do UE;
- G. mając na uwadze, że Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich uruchomił inicjatywę strategiczną dotyczącą prawa niektórych pracowników UE do urlopu oraz dobra dziecka (SI/1/2019/AMF)⁽³⁾, która to inicjatywa doprowadziła do harmonizacji przepisów między Komisją Europejską a Radą dotyczących prawa do urlopu pracowników, którzy zostali rodzicami dzięki macierzyństwu zastępczemu; mając na uwadze, że w Parlamencie Europejskim nie osiągnięto porównywalnych wyników z powodu niechęci do dostosowania przepisów dotyczących urlopu;
- H. mając na uwadze, że w 2020 r. przypada 25. rocznica stworzenia urzędu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich; mając na uwadze, że od momentu otwarcia działalności Biuro Rzecznika rozpatrzyło 57 000 skarg prowadzących do ponad 7 300 dochodzeń; mając na uwadze, że należy odpowiednio docenić i pochwalić nieprzerwane wysiłki Biura Rzecznika i jego pracowników na rzecz poszanowania i utrzymania przejrzystości, etyki i odpowiedzialności w administracji UE;
- I. mając na uwadze, że według badania Eurobarometr z czerwca 2019 r. 44 % obywateli ma zaufanie do Unii Europejskiej, zaś 46 % wyraża brak zaufania; mając na uwadze, że zasadnicze znaczenie dla instytucji ma możliwość rozliczania się ze swoich działań w celu zwiększenia poziomu zadowolenia obywateli UE;
- J. mając na uwadze, że art. 10 ust. 3 TUE stanowi, iż „każdy obywatel ma prawo uczestniczyć w życiu demokratycznym Unii” oraz że „decyzje są podejmowane w sposób jak najbardziej otwarty i zbliżony do obywatela”;
- K. mając na uwadze, że art. 24 TFUE stanowi, iż „każdy obywatel Unii może zwracać się do Rzecznika Praw Obywatelskich, ustanowionego zgodnie z postanowieniami artykułu 228”;
- L. mając na uwadze, że na mocy art. 228 TFUE Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich jest uprawniony do przeprowadzania dochodzeń w sprawie niewłaściwego administrowania w działaniach instytucji, organów lub jednostek organizacyjnych Unii, z wyłączeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wykonującego swoje funkcje sądowe;
- M. mając na uwadze, że w 2019 r. o pomoc do Rzecznika zwróciło się 19 619 obywateli, a 16 045 osobom udzielono pomocy za pośrednictwem interaktywnego przewodnika znajdującego się na stronie internetowej Rzecznika; mając na uwadze, że w 2019 r. Rzecznik zarejestrowała 2 201 skarg oraz otrzymała 1 373 wnioski o informacje;
- N. mając na uwadze, że spośród łącznie 2 201 skarg rozpatrzonych przez Rzecznika 879 mieściło się w zakresie jej kompetencji, zaś 1 330 wykraczało poza ten zakres;
- O. mając na uwadze, że spośród 2 201 skarg w 862 przypadkach Rzecznik udzieliła porady skarżącemu lub przekazała sprawę dalej, natomiast w przypadku 883 poinformowano skarżącego, że nie można udzielić mu żadnej dodatkowej porady; mając na uwadze, że 456 skarg dało podstawę do otwarcia dochodzenia;
- P. mając na uwadze, że wśród dochodzeń zamkniętych przez Rzecznika 26,9 % dotyczyło wniosków o informacje i dostęp do dokumentów, 22 % – kultury sprawowania służby publicznej, na przykład uprzejmości wobec obywateli, kwestii językowych i dotrzymywania terminów, 19,8 % – właściwego korzystania ze swobody uznania, także w ramach procedur dotyczących naruszenia przepisów, 13,2 % – poszanowania praw proceduralnych, w szczególności prawa do bycia wysłuchanym, 13 % – prawidłowego zarządzania kwestiami związanymi z administracją i personelem, 12,3 % – rekrutacji i 8,4 % – poszanowania praw podstawowych;
- Q. mając na uwadze, że czas trwania większości dochodzeń zamkniętych przez Rzecznika w 2019 r. wynosił od trzech (43,4 %) do osiemnastu miesięcy (10,2 %); mając na uwadze, że średni czas zamknięcia postępowania wyniósł mniej niż siedem miesięcy;
- R. mając na uwadze, że w ramach swoich dochodzeń Europejska Rzecznik posiada uprawnienia do przedstawiania instytucjom i organom UE propozycji dotyczących sposobu rozwiązania danego problemu lub udoskonalenia praktyk administracyjnych; mając na uwadze, że propozycje te przyjmują formę rozwiązań, zaleceń i sugestii;

⁽³⁾ <https://www.ombudsman.europa.eu/pl/opening-summary/pl/113554>

Czwartek, 11 marca 2021 r.

- S. mając na uwadze, że według corocznego sprawozdania zatytułowanego „Putting it right?”, opublikowanego w grudniu 2019 r. i zawierającego analizę reakcji instytucji na propozycje Rzecznik w ramach dochodzeń, które zamknięto w 2018 r., współczynnik zastosowania się przez instytucje UE do propozycji Rzecznik Praw Obywatelskich wynosi 77 %; mając na uwadze, że 11 instytucji osiągnęło wskaźnik zgodności 100 %, przy czym wskaźnik zgodności Komisji Europejskiej, przeciw której wniesiono większość skarg, wyniósł 70,9 %;
- T. mając na uwadze, że w ramach swoich prac strategicznych w 2019 r. Rzecznik otworzyła cztery nowe dochodzenia strategiczne: w sprawie przejrzystości w organach przygotowawczych Eurogrupy, w sprawie efektu „drzwi obrotowych” w Komisji Europejskiej, w sprawie traktowania osób niepełnosprawnych w ramach wspólnego systemu ubezpieczenia chorobowego UE oraz w sprawie Europejskiej Agencji Leków (EMA) i „działań poprzedzających złożenie wniosku” w odniesieniu do leków w celu ich dopuszczenia do obrotu;
- U. mając na uwadze, że w 2019 r. Rzecznik podjęła 9 inicjatyw strategicznych, w tym w sprawie skuteczności mechanizmów rozpatrywania przez państwa członkowskie skarg w sprawach dotyczących funduszy strukturalnych, przejrzystości w negocjacjach w sprawie brexitu, przejrzystości działalności lobbingowej i rejestru służącego przejrzystości UE, unijnej procedury oceny bezpieczeństwa żywności, przejrzystości spotkań między lobbystami a przewodniczącym Rady Europejskiej, poprawy europejskiej inicjatywy obywatelskiej, integracji niepełnosprawnych dzieci w szkołach europejskich, prawa do urlopu pracowników UE, którzy zostali rodzicami przez macierzyństwo zastępcze;
- V. mając na uwadze, że rolą Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich jako członka unijnych ram Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych jest ochrona, promowanie i monitorowanie jej wdrażania na szczeblu instytucji UE; mając na uwadze, że w 2019 r. Europejska Rzecznik przewodniczyła tym ramom;
- W. mając na uwadze, że art. 19 konwencji stanowi, iż państwa strony konwencji „uznają równe prawo wszystkich osób niepełnosprawnych do życia w społeczeństwie, wraz z prawem dokonywania wyborów, na równi z innymi osobami, oraz podejmują skuteczne i odpowiednie środki w celu ułatwienia pełnego korzystania przez osoby niepełnosprawne z tego prawa oraz ich pełnego włączenia i udziału w społeczeństwie”;
- X. mając na uwadze, że 12 lutego 2019 r. Parlament zatwierdził swój projekt rozporządzenia ustanawiającego przepisy i ogólne warunki regulujące wykonywanie funkcji Rzecznika Praw Obywatelskich (Statut Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich) ⁽⁴⁾ oraz że to nowe rozporządzenie oczekuje na zatwierdzenie przez Radę;
- Y. mając na uwadze, że w 2019 r. Europejska Rzecznik wszczęła 458 dochodzeń, w tym 2 z własnej inicjatywy, oraz zamknęła 560 dochodzeń (552 na podstawie skarg, 8 z własnej inicjatywy); mając na uwadze, że większa część dochodzeń dotyczyła po raz kolejny Komisji (274 dochodzenia, tj. 59,7 %), a następnie Europejskiego Urzędu Doboru Kadr (EPSO) (44 dochodzenia, tj. 9,6 %), agencji UE (33 dochodzenia, tj. 7,2 %), zaś pozostałe rozłożyły się w następujący sposób: Parlament (21 dochodzeń, tj. 4,6 %), Europejska Służba Działań Zewnętrznych (ESDZ) (17 dochodzeń, tj. 3,7 %), Europejski Bank Inwestycyjny (7 dochodzeń, tj. 1,5 %) i inne instytucje (54 dochodzenia, tj. 11,8 %);
- Z. mając na uwadze, że odpowiedzialność za właściwe stosowanie prawa UE i wypełnianie wynikających z niego zobowiązań spoczywa na instytucjach i organach UE, zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Traktatów i Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;
- AA. mając na uwadze, że Rzecznik wszczęła dochodzenie w sprawie decyzji Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EUNB), ogłoszonej publicznie 17 września 2019 r., zezwalającej dyrektorowi wykonawczemu tego urzędu na objęcie funkcji dyrektora generalnego Stowarzyszenia na rzecz Rynków Finansowych w Europie (AFME), organizacji lobbingowej sektora finansowego; mając na uwadze, że Rzecznik stwierdziła przypadki niewłaściwego administrowania przez EUNB, który nie zdołał ograniczyć ryzyka wystąpienia konfliktu interesów, zatwierdzając taką zmianę stanowiska oraz nadal zapewniał ustępującemu dyrektorowi wykonawczemu dostęp do informacji poufnych;
- AB. mając na uwadze, że Rzecznik wszczęła dochodzenie w następstwie skargi dotyczącej sponsorowania prezydencji Rady UE przez przedsiębiorstwa; mając na uwadze, że Rzecznik zwróciła uwagę, iż korzystanie przez prezydencję ze sponsorowania wiąże się z ryzykiem utraty reputacji dla całej UE, i zaleciła, aby w celu ograniczenia tego ryzyka Rada przedstawiła państwom członkowskim wytyczne dotyczące kwestii sponsorowania prezydencji;

⁽⁴⁾ Dz.U. C 449 z 23.12.2020, s. 182.

Czwartek, 11 marca 2021 r.

AC. mając na uwadze, że 30 lipca 2019 r. Komisja opublikowała zaproszenie do składania ofert dotyczące badania mającego na celu opracowanie narzędzi i mechanizmów służących włączeniu celów środowiskowych, społecznych i związanych z ładem korporacyjnym do unijnych przepisów bankowych; mając na uwadze, że Komisja postanowiła udzielić zamówienia przedsiębiorstwu BlackRock Investment Management, zarządzającemu inwestycjami w duże przedsiębiorstwa wykorzystujące paliwa kopalne i banki o znaczeniu systemowym, na które to sektory mają wpływ nowe przepisy dotyczące kwestii środowiskowych, społecznych i związanych z ładem korporacyjnym na szczeblu UE; mając na uwadze, że Rzecznik stwierdziła w swoim dochodzeniu dotyczącym tej sprawy, że Komisja powinna była zachować większą czujność oraz że jej decyzja o udzieleniu zamówienia przedsiębiorstwu BlackRock nie daje wystarczających gwarancji, aby wykluczyć ryzyko konfliktu interesów o poważnych negatywnych konsekwencjach dla realizacji zamówienia, ponieważ przedsiębiorstwo to miało wyraźny interes w opracowaniu przyszłych przepisów UE, które będą miały wpływ na nie same i jego klientów;

1. z zadowoleniem przyjmuje sprawozdanie roczne za 2019 r. przedstawione przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich;

2. gratuluje Emily O'Reilly ponownego wyboru na urząd Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich i doskonałej pracy; popiera jej zobowiązanie do kontynuowania wysiłków na rzecz „dopilnowania, by UE spełniała najwyższe standardy administracji, przejrzystości i etyki” oraz zapewnienia dostępności i jakości usług, które UE świadczy obywatelom unijnym; przypomina, że przejrzystość jest zasadą uzupełniającą praworządność i demokrację, a jej wdrażanie powinno mieć na celu umożliwienie obywatelom udziału w procesie podejmowania decyzji;

Przejrzystość i aspekty etyczne

3. wyraża zadowolenie z owocnej współpracy z Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich, ważnym niezbędnym partnerem Parlamentu Europejskiego, który ponownie wybrał ustępującą rzecznik Emily O'Reilly na drugi mandat i poparł jej projekt sprawozdania specjalnego na temat przejrzystości w Radzie w drodze rezolucji zatwierdzonej większością głosów, przyjętej na posiedzeniu plenarnym w styczniu 2019 r.;

4. wyraża zadowolenie z bliskiej współpracy Rzecznik i jej zespołu z Komisją Petycji, która to współpraca umożliwia poprawę jakości pracy organów europejskiej administracji oraz dostępności i jakości usług oferowanych przez nie obywatelom UE;

5. podkreśla, że instytucje UE muszą utrzymać maksymalny poziom przejrzystości i obiektywności, tak by obywatele mogli śledzić proces podejmowania decyzji i brać w nim aktywny udział, by wzrosło ich zaufanie do instytucji i poczucie bliskości z nimi, a jednocześnie muszą zagwarantować dostęp do wszystkich istotnych informacji, by obywatele mogli w pełni korzystać z przysługujących im demokratycznych praw, oraz należy zapewnić rzeczywistą zdolności do pociągania instytucji do odpowiedzialności; podkreśla, że Rzecznik wszczęła dochodzenie w sprawie odmowy udzielenia przez Komisję publicznego dostępu do dokumentów dotyczących zakupu szczepionek przeciwko COVID-19; wzywa do pełnej publikacji umów i innych porozumień podpisanych z przedsiębiorstwami farmaceutycznymi, w tym dokumentów związanych z prowadzonymi z nimi negocjacjami w sprawie opracowania, produkcji, zakupu i wprowadzenia szczepionek przeciwko COVID-19, a także do zapewnienia pełnej przejrzystości wszystkich wyników badań klinicznych związanych z tymi szczepionkami;

6. podkreśla, że brak przejrzystości procesu legislacyjnego UE pogłębia nieufność obywateli i osłabia legitymację całego procesu decyzyjnego;

7. z zadowoleniem przyjmuje dążenie Europejskiej Rzecznik do zachowania, niezależnie od okoliczności, dużej czujności w odniesieniu do utrzymania najwyższych możliwych standardów przejrzystości i etyki, w tym w sytuacji kryzysu zdrowotnego;

8. wzywa Europejską Rzecznik do dalszego promowania większej przejrzystości w dyskusjach ustawodawczych w organach przygotowawczych Rady Unii Europejskiej, zarówno pod względem publicznego dostępu do jej dokumentów ustawodawczych, jak i procesu decyzyjnego, aby zadbać o większą czytelność obrad;

9. wzywa Radę do wdrożenia zaleceń Europejskiej Rzecznik oraz do dokonania przeglądu swojej polityki poufności w celu zapewnienia najwyższego poziomu przejrzystości jej prac, tak aby zapewnić łatwy i terminowy publiczny dostęp do dokumentów ustawodawczych; apeluje o przejrzyste i systematyczne sporządzanie spisu stanowisk zajmowanych przez rządy państw członkowskich, ponieważ jako współprawodawca Rada musi ponosić odpowiedzialność za swoje działania wobec ogółu społeczeństwa; przypomina ponadto swoje sugestie zawarte w rezolucji w sprawie dochodzenia strategicznego OI/2/2017 Rzecznika Praw Obywatelskich dotyczącego przejrzystości podczas dyskusji ustawodawczych w organach przygotowawczych Rady UE;

Czwartek, 11 marca 2021 r.

10. ubolewa z powodu stosowanej przez państwa członkowskie sprawujące prezydencję Rady praktyki akceptowania sponsoringu korporacyjnego; uważa, że należy zapobiegać takiej praktyce, aby chronić reputację i integralność Rady i całej UE;
11. domaga się, by państwa członkowskie angażowały się aktywniej w obowiązkową współpracę z Rzecznik;
12. zwraca uwagę, że zgodnie z zaleceniami Europejskiej Rzecznik Komisja i Rada utrzymały wysoki poziom przejrzystości procesu ustawodawczego w trakcie negocjacji w sprawie stosunków między UE a Zjednoczonym Królestwem, publikując ponad 100 dokumentów negocjacyjnych i upubliczniając kalendarz prac głównego negocjatora, oraz wzywa je do identycznego postępowania przy definiowaniu nowej umowy o wolnym handlu; ogólniej wzywa Komisję do wypełnienia zobowiązań dotyczących oceny wpływu wszystkich umów handlowych UE na zrównoważony rozwój;
13. przypomina, że od lat przejrzystość, a w szczególności dostęp do dokumentów, pozostają głównym przedmiotem skarg; z zadowoleniem stwierdza, że w związku z szeregiem dochodzeń Europejska Rzecznik apelowała o przyznanie publicznego dostępu do dokumentów; ubolewa jednak, że zalecenia Europejskiej Rzecznik nie zawsze są stosowane oraz że sprawozdanie OLAF-u w sprawie wykorzystania pożyczki udzielonej niemieckiemu producentowi samochodów Volkswagen nie zostało dotychczas opublikowane; wzywa do aktualizacji prawodawstwa UE dotyczącego dostępu do dokumentów (rozporządzenie (WE) nr 1049/2001⁽⁵⁾) w celu ułatwienia pracy Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich; wzywa Radę do powrotu do dyskusji na podstawie rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 12 czerwca 2013 r. w sprawie impasu w kwestii przeglądu rozporządzenia (WE) nr 1049/2001⁽⁶⁾;
14. przyjmuje z zadowoleniem bardziej ambitne podejście do przejrzystości przyjęte przez organy przygotowujące posiedzenia Eurogrupy, które zgodziły się, w wyniku wniosku Rzecznik, by publikować daty i projekty porządków obrad Eurogrupy z większym niż poprzednio wyprzedzeniem, nadać pisemnemu podsumowaniu posiedzeń bardziej szczegółowy charakter oraz by na stronie internetowej Eurogrupy zamieszczać więcej informacji o jej działalności;
15. z zadowoleniem przyjmuje wciąż wznawiane przez Europejską Rzecznik działania na rzecz zwalczania konfliktów interesów; podkreśla potrzebę większej przejrzystości w Radzie; zdecydowanie popiera zalecenia Rzecznik skierowane do Sekretariatu Generalnego Rady w sprawie 1946/2018/KR; wyraża zadowolenie, że w następstwie tego dochodzenia opublikowano protokoły posiedzeń z udziałem lobbystów, przewodniczącego Rady Europejskiej i członków jego gabinetu, oraz podkreśla potrzebę przyjęcia sprawiedliwego i ambitnego aktu prawnego w sprawie rejestru służącego przejrzystości w celu uczynienia go w pełni obowiązkowym i prawnie wiążącym dla wszystkich instytucji i agencji UE oraz wprowadzenia obowiązków dla osób trzecich i przedstawicieli grup interesu, co zapewni pełną przejrzystość lobbingu; zwraca uwagę na decyzję Komisji o niezastosowaniu się do zaleceń Rzecznik w sprawie 1302/2017/MH oraz o odmowie dostępu do dokumentów dotyczących opinii służby prawnej Komisji w sprawie rejestru służącego przejrzystości;
16. popiera działalność Rzecznik prowadzoną w ramach dochodzenia nr 853/2020/KR dotyczącego sprawy BlackRock i jest głęboko przekonany, że Komisja musi zastosować się do zaleceń Rzecznik w tym zakresie; w związku z powyższym wzywa Komisję do aktualizacji i wzmocnienia wszystkich obowiązujących przepisów dotyczących procedur udzielania zamówień publicznych, w tym wytycznych, aby zapobiec wystąpieniu jakichkolwiek konfliktów interesów; wzywa Komisję do przyjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu zachowania integralności i wiarygodności procesu kształtowania polityki w związku z przyjęciem nowych przepisów dotyczących kwestii środowiskowych, społecznych i związanych z łańcem korporacyjnym na szczeblu UE;
17. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że w następstwie skargi złożonej w 2019 r. dotyczącej sponsorowania podczas prezydencji rumuńskiej Europejska Rzecznik zajęła jasne stanowisko w tej kwestii⁽⁷⁾, ponieważ postrzeganie wpływów zewnętrznych może podważyć integralność całej Unii Europejskiej; odnotowuje kroki podjęte przez Radę w odpowiedzi na zalecenie Rzecznik, zgodnie z którym państwom członkowskim należy wydać wytyczne dotyczące kwestii sponsorowania prezydencji; zachęca Radę do niezwłocznego podjęcia działań następczych w tej sprawie; z zadowoleniem przyjmuje decyzję prezydencji niemieckiej o rezygnacji z wszelkiego sponsorowania i zachęca inne państwa członkowskie do pójścia w jej ślady;
18. zwraca uwagę, że w wyniku dochodzenia Rzecznik Komisja zobowiązała się do publikowania porządków obrad i protokołów posiedzeń „organów doradczych”, które mają wpływ na kształtowanie polityki UE, oraz uwag uczestników poprzednich grup, a także podjęła się stosowania wobec takich grup w przyszłości takich samych standardów przejrzystości, jakie zostały przyjęte w odniesieniu do grup ekspertów;

⁽⁵⁾ Rozporządzenie (WE) nr 1049/2001 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie publicznego dostępu do dokumentów Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji (Dz.U. L 145 z 31.5.2001, s. 43).

⁽⁶⁾ Dz.U. C 65 z 19.2.2016, s. 102.

⁽⁷⁾ <https://www.ombudsman.europa.eu/pl/decision/pl/129649>

Czwartek, 11 marca 2021 r.

19. podkreśla znaczenie publicznego dostępu do dokumentów zawierających stanowiska przyjęte przez państwa członkowskie w procesie decyzyjnym; popiera ustalenia Rzecznik dotyczące sprawy 2142/2018/EWM i ubolewa nad faktem, że Komisja nadal odmawia udzielenia dostępu do żądanych dokumentów dotyczących oceny związanych z pestycydami zagrożeń dla pszczół;

20. odnotowuje, że Komisja zobowiązała się do wdrożenia szeregu propozycji Europejskiej Rzecznik, na przykład tej, aby od osób przechodzących do sektora prywatnego wymagać więcej informacji o ich docelowej organizacji oraz bardziej szczegółowych danych dotyczących charakteru ich nowej pracy; podkreśla, że takich zmian sektora nie można lekceważyć, ponieważ mogą one prowadzić do konfliktu interesów, gdy byli urzędnicy państwowi podejmują pracę w przedsiębiorstwie, aby prowadzić lobbying mający wywrzeć wpływ na politykę, o której wcześniej decydowali lub nad którą pracowali; zwraca uwagę, że według niedawnego sprawozdania⁽⁸⁾ 99% wniosków o przeniesienie do sektora prywatnego zostało zatwierdzonych przez Komisję, przy czym odsetek odrzuconych wniosków wyniósł jedynie 0,62%, co wskazuje na potrzebę wzmocnienia nadzoru; przypomina, że zasady etyczne nie są zwykłą formalnością i wszystkie instytucje powinny ich przestrzegać; wzywa Komisję do wdrożenia wszystkich zaleceń Rzecznik, do przyjęcia bardziej zdecydowanego podejścia do problemu efektu „drzwi obrotowych” oraz do zastosowania się do proponowanych środków, w tym do zakazania nowej działalności, jeżeli istnieją dowody na to, że działalność ta byłaby sprzeczna z interesem publicznym, oraz do publikowania, bezpośrednio i w odpowiednim czasie na stronie internetowej Komisji poświęconej kwestiom etycznym wszystkich powiązanych informacji na temat każdego przypadku byłych pracowników wyższego szczebla ocenionych w celu zastosowania jednorocznego zakazu lobbyngu i rzecznictwa;

21. podkreśla, że administracja publiczna UE musi udoskonalić swoje przepisy i standardy służące zapobieganiu konfliktom interesów oraz zagwarantowaniu poszanowania obowiązku roztropności i uczciwości; wzywa Europejską Rzecznik do wspierania najwyższych zasad i standardów etycznych we wszystkich instytucjach, agencjach i organach UE oraz zapewnienia ich pełnego i konsekwentnego stosowania; wzywa do przeprowadzania niezależnej oceny deklaracji interesów kandydatów na komisarzy za pomocą odpowiednich środków; podkreśla potrzebę zmiany obowiązujących przepisów i praktyk w celu zaostrzenia wymogów dotyczących uczciwości komisarzy zarówno w trakcie trwania ich mandatu, jak i po jego zakończeniu, oraz wskazuje na konieczność wydłużenia okresu po zakończeniu sprawowania funkcji objętego obowiązkiem powiadamiania;

22. podkreśla pilną potrzebę ulepszenia i uaktualnienia obowiązującego Europejskiego kodeksu dobrej praktyki administracyjnej przez przyjęcie wiążącego rozporządzenia w tej sprawie;

23. pochwała działania Rzecznik dotyczące efektu „drzwi obrotowych”, które doprowadziły m.in. do zmiany polityki EUNB w zakresie oceny ograniczeń i zakazów dotyczących pracowników po okresie zatrudnienia, oraz do usprawnienia procedur urzędu dotyczących natychmiastowego zawieszenia dostępu do informacji poufnych dla pracowników, o których wiadomo, że przechodzą do innego miejsca pracy; wzywa Rzecznik do kontynuowania wysiłków zmierzających do dopilnowania, by wszystkie instytucje i agencje UE wprowadziły skuteczne przepisy mające na celu zapobieganie przypadkom efektu „drzwi obrotowych” i ewentualnym konfliktom interesów;

24. w pełni popiera fakt, że Rzecznik potwierdziła swoje ustalenie, zgodnie z którym cztery przypadki niewłaściwego administrowania wpłynęły na proces mianowania najwyższego urzędnika Komisji, i z zadowoleniem przyjmuje utworzenie w 2019 r. specjalnej procedury mianowania sekretarza generalnego Komisji, obejmującej publikację ogłoszenia o naborze oraz umieszczenie tego mianowania w planie cotygodniowego spotkania komisarzy europejskich z takim wyprzedzeniem, aby można je było należycie omówić;

25. zwraca uwagę, że w wyniku dochodzenia z własnej inicjatywy wszczętego przez Rzecznik EMA wprowadziła środki zwiększające niezależność i obiektywność procesu składania wniosku o zezwolenie na wprowadzenie leków do obrotu oraz mające na celu zwiększenie przejrzystości w dziedzinach takich jak badania kliniczne; zachęca EMA do wdrożenia nowych zaleceń Rzecznik, aby zagwarantować niezależność i bezstronność agencji i uniknąć w ten sposób wszelkiego konfliktu interesów;

⁽⁸⁾ Corporate Europe Observatory, „From Facebook friends to lobby consultants – EU revolving door rules not fit for purpose” [Od przyjaciół na Facebooku do doradców lobbyngistów – unijne zasady dotyczące efektu „drzwi obrotowych” nie są odpowiednie zamierzonego celu], 22 października 2020 r. (<https://corporateeurope.org/en/2020/10/facebook-friends-lobby-consultants>)

Czwartek, 11 marca 2021 r.

26. wyraża zadowolenie, że Europejska Rzecznik uważa, iż należy przywiązywać większą wagę do problemów związanych z procedurami udzielania zamówień;

27. z zadowoleniem przyjmuje utrzymanie nagrody za dobrą administrację, której celem jest wyróżnienie inicjatyw i projektów administracji unijnej mających pozytywny wpływ na życie obywateli UE; gratuluje Komisji Europejskiej nagrodzonej za strategię na rzecz zmniejszenia zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi; uważa, że większe nagłaśnianie tej nagrody w mediach pozwoliłoby pokazać obywatelom UE, że instytucje unijne prowadzą prace w celu przedstawienia konkretnych rozwiązań;

28. wyraża zadowolenie, że Europejska Rzecznik przywiązuje większą uwagę do spraw dotyczących sposobu, w jaki Komisja zarządza projektami finansowanymi przez UE; wzywa Komisję do zagwarantowania przejrzystego podziału funduszy i zarządzania nimi; domaga się, by Komisja zwiększyła przejrzystość procesu przygotowywania swoich rocznych programów prac w odniesieniu do funduszy, którymi zarządza; wzywa w szczególności Komisję do dopilnowania, by europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne były wydatkowane przez państwa członkowskie zgodnie ze zobowiązaniami wynikającymi z Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych w odniesieniu do zapewnienia samodzielności osób z niepełnosprawnościami;

29. zwraca się do Komisji Petycji o zbadanie przypadków, w których nie podjęto działań w związku z propozycjami Rzecznik skierowanymi do instytucji UE;

Niepełnosprawność

30. z zadowoleniem przyjmuje rolę Rzecznik w ochronie, promowaniu i monitorowaniu wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych przez administrację UE oraz we wzmacnianiu programu UE na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami; wzywa Rzecznik do uważnego monitorowania wniosków Komisji dotyczących nowej europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności na okres po 2020 r.; uważa, że należy pilnie zająć się problemem braku odpowiedniej podstawy prawnej, aby zapewnić pełną zgodność wydatkowania środków UE z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych;

31. gratuluje Europejskiej Rzecznik strategicznego dochodzenia w sprawie dostępności stron internetowych Komisji i z zadowoleniem przyjmuje wysiłki podjęte przez Komisję w celu zastosowania się do zaleceń Rzecznik poprzez udostępnienie większej ilości informacji w formatach ułatwiających odczytanie; zwraca jednak uwagę, że potrzebne jest kompleksowe podejście, aby strony internetowe instytucji unijnych były dostępne dla osób z wszelkimi rodzajami niepełnosprawności, w tym w krajowych językach migowych; sugeruje, że w proces ten powinny być zaangażowane organizacje osób z niepełnosprawnościami;

32. gratuluje Rzecznik otwarcia, w następstwie skargi złożonej przez osobę słabowidzącą, niezbędnego dochodzenia w sprawie dostępności narzędzi internetowych wykorzystywanych przez Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF);

33. zwraca się do Komisji, by przedstawiła propozycję kompleksowej, ambitnej i długoterminowej europejskiej strategii w sprawie niepełnosprawności na okres po 2020 r., aby umożliwić m.in. pełne i spójne wdrożenie Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych;

34. stwierdza, że w 2019 r. wzrosła liczba osób, którym Biuro Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich udzieliło pomocy w porównaniu z 2018 r. (z 17 996 do 19 619), oraz zwraca uwagę na wysiłki zmierzające do znalezienia praktycznych rozwiązań problemów obywateli poprzez porady udzielane za pośrednictwem interaktywnego przewodnika na stronie internetowej, odpowiadanie na wnioski o udzielenie informacji lub rozpatrywanie nowych skarg (2 201 takich skarg w 2019 r.); zwraca uwagę, że należy zapewnić Biuru Rzecznika niezbędne zasoby budżetowe i kadrowe, tak aby nadal odpowiednio i skutecznie pomagało obywatelom europejskim;

Skargi

35. odnotowuje, że w 2019 r. Rzecznik otrzymała liczne skargi od obywateli UE mieszkających w państwie członkowskim innym niż ich własne, którzy napotkali trudności przy próbie zapisania się na listę wyborców lub głosowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2019 r.; przypomina, że prawo do głosowania w wyborach jest prawem podstawowym uznanym w traktatach UE;

36. z zadowoleniem przyjmuje dochodzenia wszczęte przez Rzecznik w 2019 r., które dotyczyły następujących kluczowych tematów: przejrzystości w instytucjach UE, przejrzystości działalności lobbingsowej, kultury sprawowania służby publicznej, praw podstawowych, kwestii etycznych, udziału obywateli w unijnym procesie decyzyjnym, prawidłowego zarządzania sprawami dotyczącymi pracowników i rekrutacją oraz prawidłowego zarządzania finansami;

Czwartek, 11 marca 2021 r.

37. zwraca uwagę, że w 2019 r. Rzecznik rozpatrzyła 1 300 skarg, które wykraczały poza zakres jej mandatu, głównie ze względu na to, że nie dotyczyły działalności instytucji lub organu UE; pochwała podejście Rzecznik polegające na udzielaniu odpowiedzi wszystkim osobom zwracającym się o pomoc, objaśnianiu swojego mandatu i kierowania ich w miarę możliwości do innych organów, które mogą pomóc; zachęca ją, by dalej działała w ten sposób;

38. zaleca Rzecznik, aby nadal była czujna i zdeterminowana przy rozpatrywaniu skarg dotyczących praw podstawowych, zwłaszcza równości, niedyskryminacji i prawa do bycia wysłuchanym; z uznaniem odnosi się do jej dochodzenia w sprawie Europejskiego Urzędu Wsparcia w dziedzinie Azylu i prowadzonych przez nią rozmów z osobami ubiegającymi się o azyl, a także do jej dochodzenia w sprawie rozpatrzenia przez Komisję skargi dotyczącej dyskryminowania Romów we Włoszech;

39. zwraca uwagę, że liczba dochodzeń dotyczących EPSO wzrosła z 23 w 2018 r. do 44 w 2019 r.; zachęca Rzecznik do uważnego śledzenia właściwego stosowania środków zwalczania dyskryminacji mających zastosowanie do wszystkich procesów naboru; sugeruje przeprowadzenie strategicznego dochodzenia w sprawie metod stosowanych przez EPSO i inne agencje w celu stwierdzenia, czy zasady uczciwości i otwartości są w pełni przestrzegane we wszystkich procedurach rekrutacyjnych;

40. zwraca uwagę, że liczba skarg wykraczających poza mandat Rzecznik utrzymuje się na stosunkowo stałym poziomie (1 330 spraw w 2019 r. w porównaniu z 1 300 sprawami w 2018 r.); jest zdania, że lepsza i skoordynowana komunikacja na poziomie wszystkich instytucji UE dotycząca kompetencji Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich mogłaby przyczynić się do zmniejszenia liczby skarg wykraczających poza jego mandat i usprawnić reagowanie na problemy obywateli;

41. wyraża uznanie dla zaangażowania Europejskiej Rzecznik na rzecz prawa obywateli do uczestnictwa w procesie demokratycznym UE, czego potwierdzeniem jest zorganizowanie przez nią w kwietniu 2019 r. dorocznej konferencji europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich poświęconej konieczności zwiększenia zaangażowania obywateli w proces demokratyczny; popiera decyzję Rzecznik dotyczącą udzielania odpowiedzi w języku skargi wszystkim osobom występującym o pomoc i zwraca się do administracji publicznej UE o podjęcie wszelkich środków umożliwiających obywatelom skuteczne komunikowanie się z nią w 24 językach urzędowych UE i w krajowych językach migowych; wyraża uznanie dla opracowanego przez Rzecznik projektu wytycznych dotyczących używania języków na stronach internetowych instytucji UE; podkreśla, że takie wytyczne mają ogromne znaczenie dla ochrony bogatej różnorodności językowej Europy; zwraca uwagę, że strony internetowe instytucji UE powinny lepiej ilustrować równość wszystkich 24 języków urzędowych UE; ubolewa, że wiele sekcji stron internetowych instytucji UE i zamieszczanych w nich publikacji jest nadal dostępnych tylko w niektórych popularnych językach i że nie są one dostępne we wszystkich 24 językach urzędowych UE, czego wymagają zasady Unii;

42. przyjmuje z zadowoleniem wysiłki instytucji unijnych, które starają się stosować do zaleceń Rzecznik (77 %) i zachęca je do kontynuowania tych działań; wyraża zaniepokojenie utrzymującym się na poziomie 23 % odsetkiem przypadków niezastosowania się do zaleceń Rzecznik; jest świadomy, że sugestie Rzecznik nie są prawnie wiążące; nalega, by instytucje, organy i jednostki organizacyjne szybko, skutecznie i w sposób odpowiedzialny reagowały na zalecenia i krytyczne uwagi Rzecznik;

43. z zadowoleniem stwierdza, że czas trwania dochodzenia w sprawach zamkniętych przez Europejską Rzecznik w 2019 r. wynosił średnio poniżej 7 miesięcy; zauważa jednak, że zamknięcie niektórych spraw może trwać do 18 miesięcy; wzywa wszystkie instytucje UE do ściślejszej współpracy z Biurem Rzecznika Praw Obywatelskich w interesie obywateli UE, którzy oczekują szybkiej odpowiedzi na swoje problemy;

44. z zadowoleniem przyjmuje zmianę wyglądu witryny internetowej Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich, która to zmiana zwiększyła funkcjonalność i czytelność tego narzędzia dla obywateli UE; zachęca Rzecznik do dalszego zwiększenia liczby publikacji tłumaczonych na poszczególne języki unijne;

45. uznaje ważny wkład europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich w wymianę najlepszych praktyk i dostarczanie informacji na temat zadań i kompetencji jej członków, a także we właściwe wdrażanie prawa europejskiego; sugeruje, że sieć tę można by angażować ściślej w nadzór nad właściwym wykorzystaniem funduszy europejskich; sugeruje, że mogłaby ona również stanowić wsparcie dla rzeczników krajowych lub regionalnych, na których rządy wywierają silną presję, zwłaszcza w związku z naruszeniami praw gwarantowanych Kartą praw podstawowych; zachęca tę sieć do podjęcia refleksji nad rolą, jaką powinni odgrywać krajowi i regionalni rzecznicy praw obywatelskich, aby w większym stopniu zaangażować obywateli UE w unijny proces decyzyjny; podkreśla, że sieć mogłaby również przyczynić się do propagowania kultury dobrej administracji na szczeblu państw członkowskich poprzez zacieśnienie współpracy i zwiększenie świadomości krajowych rzeczników praw obywatelskich na temat znaczenia obrony praw obywateli; zwraca uwagę, że należy zwiększyć zasoby przydzielone sieci; wzywa Europejską Rzecznik do organizowania w swojej siedzibie regularnych posiedzeń europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich, której głównym zadaniem jest zapewnienie poszanowania praw podstawowych;

Czwartek, 11 marca 2021 r.

46. z dużym zadowoleniem przyjmuje strategiczną inicjatywę Europejskiej Rzecznik dotyczącą prawa niektórych pracowników UE do urlopu oraz dobra dziecka; jest zdania, że niespójność przepisów Parlamentu Europejskiego z przepisami innych instytucji⁽⁹⁾ w odniesieniu do praw do urlopu członków personelu, którzy stali się rodzicami w wyniku macierzyństwa zastępczego, takich jak rodzice niepełodni, rodzice tej samej płci lub rodzice samotnie wychowujący dzieci, nie uwzględnia nadrzędnego interesu dziecka i stwarza poważne ryzyko dyskryminacji tych pracowników; przypomina wnioski Rzecznik dotyczące znaczenia ochrony dobra dziecka; wzywa Parlament do zaangażowania się w dialog międzyinstytucjonalny i do przyjęcia decyzji harmonizującej te przepisy z przepisami Rady i Komisji;

Statut i uprawnienia

47. zwraca się do Rady o podjęcie dialogu z Parlamentem Europejskim dotyczącego przeglądu statutu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, aby dać temu urzędowi większą zdolność promowania najwyższych norm etycznego zachowania w instytucjach i odpowiednie upoważnienie do skutecznego wykonywania swoich zadań;

48. apeluje do Parlamentu Europejskiego o przegląd procesu wyłaniania Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, aby wybór na początku kadencji mógł się odbywać w sposób bardziej świadomy, jednolity, przejrzysty i uporządkowany; wzywa w szczególności do bardziej szczegółowego opisanie terminów zbierania podpisów i prowadzenia kampanii przez osoby nominowane;

49. wyraża uznanie dla Rzecznik za poprzednią pięcioletnią strategię „W stronę 2019 roku”, wprowadzającą bardziej strategiczne podejście do promowania dobrej administracji; wyraża zadowolenie z opublikowania 7 grudnia 2020 r. nowej strategii „W stronę 2024 roku”, w której należy uwzględnić bezprecedensową sytuację, z jaką mierzy się Europa w związku z pandemią COVID-19;

50. przypomina, że siedzibą Rzecznika Praw Obywatelskich jest siedziba Parlamentu Europejskiego; zachęca wobec tego Rzecznik do korzystania przede wszystkim z pomieszczeń dostępnych w Strasburgu;

51. apeluje do Rzecznik, by w celu zapewnienia przejrzystości nadal publikowała informacje o wydarzeniach, które ma zamiar organizować, wraz w wskazaniem miejsca każdego wydarzenia;

o

o o

52. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji i sprawozdania sporządzonego przez Komisję Petycji Radzie, Komisji, Europejskiej, Rzecznik Praw Obywatelskich, a także rządów i parlamentom państw członkowskich oraz rzecznikom lub odpowiadającym im organom w państwach członkowskich.

⁽⁹⁾ Zgodnie z decyzją z marca 2020 r. Komisja przyznaje pracownikom, którzy zostali rodzicami w wyniku macierzyństwa zastępczego, 20 tygodni urlopu okolicznościowego, oprócz 10 dni przysługujących po narodzinach każdego dziecka (https://egalite-online.eu/wp-content/uploads/2020/03/C_2020_1559_F1_COMMISSION_DECISION_EN_V3_P1_.pdf). Rada stosuje tymczasowo tę samą zasadę. Parlament uściślił, że będzie przyznawał pracownikom w podobnej sytuacji jedynie 10 dni urlopu na każde nowo narodzone dziecko, ponieważ przyznanie urlopu macierzyńskiego wymaga przedstawienia zaświadczenia lekarskiego o ciąży; Parlament nie przewiduje wykorzystania w tym celu urlopu okolicznościowego.